

Ірина Павлівна Петрова,*канд. екон. наук, старший дослідник*

Інститут економіки промисловості НАН України,

вул. Марії Капніст, 2, м. Київ, 03057, Україна

E-mail: msirynapetrova@gmail.com<https://orcid.org/0000-0002-0515-5349>

ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У 1980-2020-Х РОКАХ

Еволюція змін концепції публічно-приватного партнерства у сучасному світі є вельми актуальною. Загострення глобальних проблем, таких як фінансові кризи, зміни клімату, соціальні дисбаланси та економічні перетворення, спричиняє потребу в нових стратегіях і концепціях співпраці між різними секторами суспільства. Публічно-приватне партнерство виступає ключовим інструментом для подолання цих викликів, оскільки забезпечує механізми взаємодії між державними та приватними суб'єктами для досягнення спільних цілей.

Метою статті є обґрунтування еволюційних змін концепції публічно-приватного партнерства.

У результаті бібліографічного огляду та візуалізації даних з Web of Science на основі VOSviewer виокремлено та проаналізовано десять кластерів досліджень, які відображають різноманітні теми та їх взаємозв'язок, сприяючи систематизації змін у концепції публічно-приватного партнерства. Виявлено фази еволюційної трансформації концепції публічно-приватного партнерства: Public-Private Partnership 1.0. Традиційне публічно-приватне партнерство (Traditional Public-Private Partnership); Public-Private Partnership 2.0. Публічно-приватне партнерство на користь людей (People-first Public-Private Partnership); Public-Private Partnership 3.0. Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство (Climate-smart Public-Private Partnership); Public-Private Partnership 4.0. Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови (Sustainable PPPs for post-war reconstruction).

Визначено, що при використанні публічно-приватного партнерства в промисловості спостерігається зміна ролі цієї сфери. У «традиційному публічно-приватному партнерстві» промисловість відіграє ключову роль при будівництві інфраструктури, забезпечуючи матеріали і передові технології для інфраструктурних проєктів; у «публічно-приватному партнерстві на користь людей» – при забезпеченні якісної медичної допомоги та поліпшенні системи охорони здоров'я; «кліматично-розумному публічно-приватному партнерстві» – при зменшенні впливу змін клімату на виробництво шляхом інвестицій в екологічно чисті технології та забезпеченні стабільності поставок харчових продуктів; «сталому публічно-приватному партнерстві для повоєнної відбудови» – при повоєнному відновленні, надаючи необхідні матеріали та ресурси для будівництва та реконструкції інфраструктури. Також під час пандемії COVID-19 промисловість, зокрема фармацевтична, співпрацює з урядом та іншими секторами для розроблення нових методів лікування та вакцин.

Виявлено, що в Україні концепція публічно-приватного партнерства має недостатній розвиток. «Традиційне публічно-приватне партнерство», незважаючи на 20-річне впровадження, так і не дістало активної реалізації проєктів в інфраструктурі. «Публічно-приватне партнерство на користь людей» тільки починає свій розвиток. У повоєнних умовах актуалізується «стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови», оскільки сприяє залученню міжнародних ресурсів для економічного та соціального відновлення, але необхідний системний підхід та адаптація до специфіки ситуації в Україні. Упровадження публічно-

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2023

приватного партнерства потребує системних рекомендацій та врахування міжнародного досвіду для ефективного використання у процесі відновлення й відбудови інфраструктури та стратегічних об'єктів.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, промисловість, концепція, еволюційні зміни, фази еволюційної трансформації, кластерний аналіз, Web of Science, Scopus, VOSviewer.

JEL: E22; O19; P13

Протягом останніх десятиліть форми та моделі публічно-приватного партнерства (ППП) розповсюдилися по всьому світу, ставши актуальним інструментом для реалізації, управління та підтримки інфраструктурних проєктів. За цей період світ сколихнули дві великі глобальні кризи: глобальна фінансова криза 2008 р. та пандемія COVID-19, яка стала найсуттєвішою з часів Великої депресії 1929 р. (Castelblanco and Guevara, 2022). Глобальні впливи на макроекономічні змінні посилюють невизначеність і ставлять під загрозу проєкти публічно-приватного партнерства. Це спричиняє виклик не лише перед державними структурами, але й перед дослідниками й аналітиками (Casady and Baxter, 2020; Akomea-Frimpong, Jin and Osei-Kyei, 2023; Allam, Bibri and Sharpe, 2022; Castelblanco, Guevara and De Marco, 2023). Розв'язання цих проблем потребує вираженої стратегії та концепції публічно-приватного партнерства, що містять механізми й інструменти для врахування невизначеності та адаптації до мінливих умов.

Зростаюча важливість реалізації проєктів публічно-приватного партнерства для суспільства через пандемію COVID-19 і війну в Україні з її наслідками потребує від науковців переосмислення його концепції. Мультидисциплінарність PPP ускладнює вивчення цієї категорії, тому особливо актуальним стає завдання ідентифікації та систематизації ключових тенденцій у дослідженні публічно-приватного партнерства, а також систематизації змін у його концепції.

Метою статті є обґрунтування еволюційних змін концепції публічно-приватного партнерства.

Бібліометричний аналіз наукових досліджень щодо публічно-приватного партнерства

Для чіткого визначення тенденцій досліджень публічно-приватного партнерства наукові публікації, індексовані в базі даних Web of Science, проаналізовано за допомогою аналітичної платформи VOSviewer. Цей інструмент є ефективним для візуалізації бібліометричних даних, таких як ключові слова, цитування, автори, країни тощо. Об'єктом аналізу стали 3 735 наукових публікацій, знайдених за запитом public-private partnership (публічно-приватне партнерство) в базі даних Web of Science за період з 1967 по 2023 р. Із використанням цих даних побудовано схему взаємозв'язків поняття «публічно-приватне партнерство» з іншими категоріями в наукових статтях і тезах. Результати бібліометричного аналізу в програмі VOSviewer наведено на рис. 1.

Ця візуалізація дозволяє визначити ключові теми та їхні взаємозв'язки, що сприяє більш глибокому розумінню тенденцій у дослідженні публічно-приватного партнерства. Програма ідентифікувала десять кластерів, які на рис. 1 позначено червоним (кластер 1), синім (кластер 2), зеленим (кластер 3), жовтим (кластер 4), фіолетовим (кластер 5), блакитним (кластер 6), помаранчевим (кластер 7), коричневим (кластер 8), рожевим (кластер 9) та бежевим (кластер 10) кольорами.

У кожному кластері колами умовно позначено ключові слова, де більший діаметр вказує на вищу частоту згадувань відповідного поняття. У процесі аналізу виявлено ключові теми, що простежуються в дослідженнях публічно-приватного партнерства, а саме:

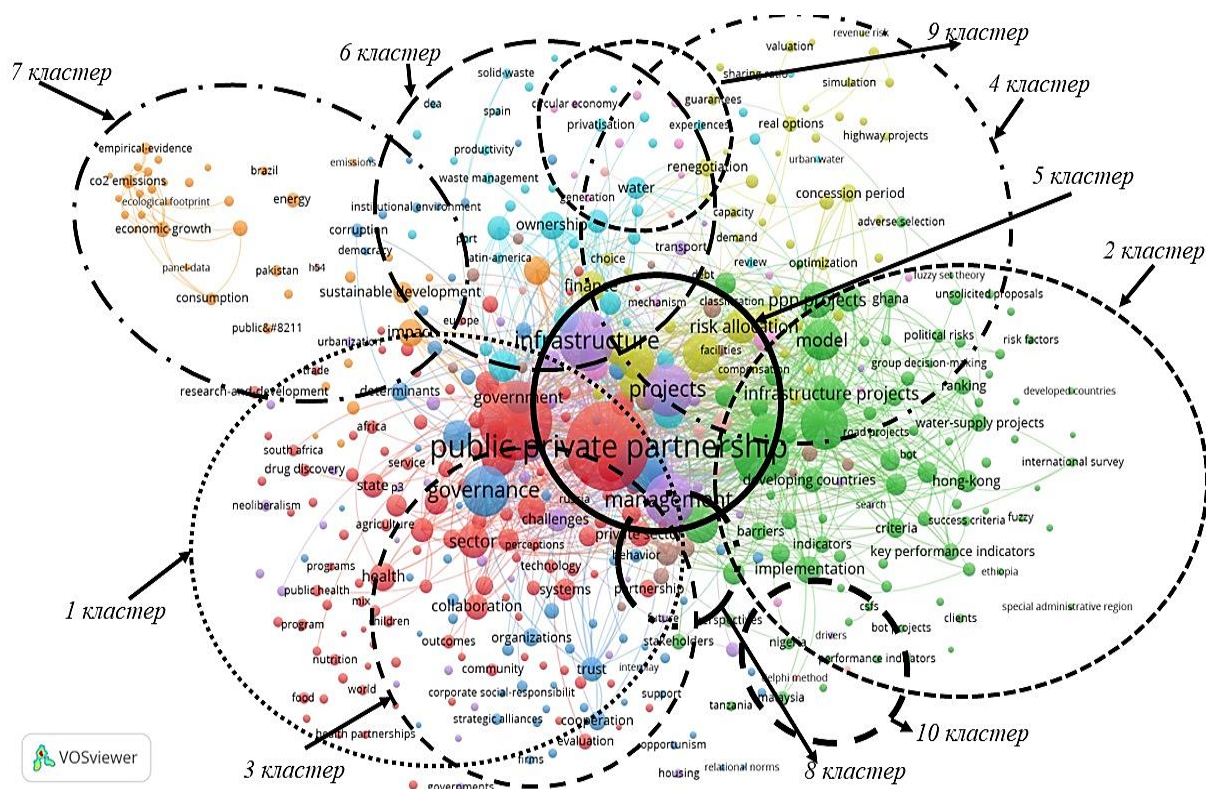

Рисунок 1 – **Взаємозв'язки між науковими дослідженнями щодо публічно-приватного партнерства**

Джерело: розроблено на основі бази даних Web of Science.

червоний – кластер 1 (113 категорій): зосереджений на взаємозв'язках між публічно-приватним партнерством та особливостями надання публічних послуг. Ключові слова: public sector, government, cooperation, public administration, organization, protection;

зелений – кластер 2 (90 категорій): пов'язаний із розвитком публічно-приватного партнерства в інфраструктурних проєктах у країнах, що розвиваються. Ключові слова: developing countries, road projects, transport projects, housing projects, risks, critical success factors;

синій – кластер 3 (71 термін): сфокусований на взаємозв'язках між публічно-приватним партнерством і державним управлінням. Використані поняття: government, coordination, public administration, institutional environment, institutions, law, mechanism, interorganizational relations;

жовтий – кластер 4 (55 категорій): побудований на фінансових аспектах публічно-приватного партнерства. Ключові

слова: project financing, finance, capital structure, game theory, government guarantees, agreements, debt repayment, risks;

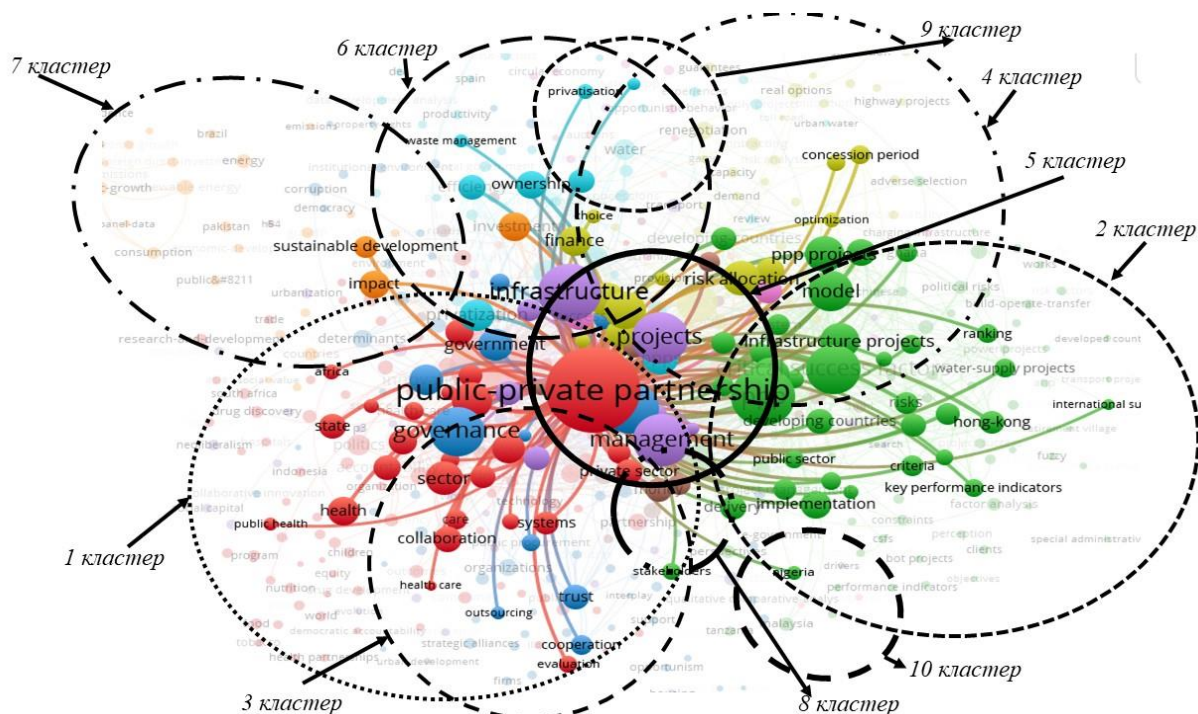
фіолетовий – кластер 5 (44 терміни): включає дослідження взаємозв'язків між публічно-приватним партнерством і розвитком міст. Ключові слова: urban development, urban renewal, new public management, city, cities, urbanization, management, innovation, infrastructure, future;

блакитний – кластер 6 (40 термінів): зосереджений на концесіях як основній формі публічно-приватного партнерства. Використані терміни: concession, concession agreements, price, benefit, cost, property, economics;

помаранчевий – кластер 7 (38 термінів): охоплює дослідження взаємозв'язків публічно-приватного партнерства та сталого розвитку. Ключові слова: sustainable development, climate change, environmental sustainability, CO₂ emissions, emissions, economic growth, energy, renewable energy;

бежевий – кластер 10 (9 термінів): пов'язаний із дослідженням взаємозв'язків

Міжкластерні взаємозв'язки наукових досліджень, присвячених публічно-приватному партнерству, є ключовим аспектом для розуміння комплексності та широкого впливу цього явища на різні сфери суспільства. Поняття «публічно-приватне партнерство» з червоного кластера є змістоутворювальним терміном і має стійкий зв'язок з усіма іншими кластерами. Взаємозв'язки та перетини між ідентифікованими кластерами наведено на рис. 2.

Джерело: розроблено на основі бази даних Web of Science.

розвитку інфраструктури в країнах, що розвиваються. Зв'язок між жовтим (кластер 4, фінансові аспекти публічно-приватного партнерства) та червоним (кластер 1, публічно-приватне партнерство та публічний сектор) кластерами може підкреслювати ключову роль фінансування та фінансових аспектів у реалізації успішних проєктів. Взаємодія між червоним (кластер 1, пуб-

лічно-приватне партнерство та публічний сектор) та синім (кластер 3, взаємозв'язок ППП і державного управління) кластерами може свідчити про необхідність налагодження ефективної взаємодії з державними інституціями та врахування правового контексту при реалізації ППП. Взаємодія між фіолетовим (кластер 5, взаємозв'язок ППП та розвитку міст) та рожевим (кластер 9, взаємозв'язок ППП та циркулярної економіки) кластерами може вказувати на важливість сталого розвитку та циркулярної економіки в міському контексті через публічно-приватне партнерство. Аналіз взаємозв'язків червоного кластера (кластер 1, публічно-приватне партнерство та публічний сектор) із блакитним (кластер 6, концесія як основна форма ППП) або помаранчевим (кластер 7, взаємозв'язок ППП та сталого розвитку) свідчить про посилення ролі концесій у впровадженні циркулярних моделей в економіці та дослідження взаємозв'язку між ППП і сталим розвитком, зокрема в контексті сталої енергетики, водопостачання та інших екологічно орієнтованих проєктів. Ці міжкластерні взаємо-

зв'язки вказують на необхідність інтегрованого підходу до розуміння та реалізації публічно-приватних партнерств у різних сферах економіки та суспільства.

На рис. 1 і 2 діаметр кола ключових слів служить індикатором їхньої значимості та вживаності в контексті досліджень публічно-приватного партнерства. Зазначені основоположні поняття «публічно-приватне партнерство», «проєкти», «інфраструктура», «уряд», «управління», «інфраструктурні проєкти», «проєкти ППП» мають великий діаметр, що свідчить про їхню важливість та активне використання в літературі. На рис. 3 продемонстровано щільність зв'язків між основоположними ключовими словами, що доповнює цю інформацію та показує, наскільки часто дані поняття співвідносяться та як вони інтерпретуються в науковому дискурсі. Градієнтом від яскраво-жовтого до синього візуалізовано щільність зв'язків між досліджуваними термінами. Простежується висока щільність досліджень у таких сферах, як інфраструктура, управління проєктами, фінансові аспекти та моделі ППП.

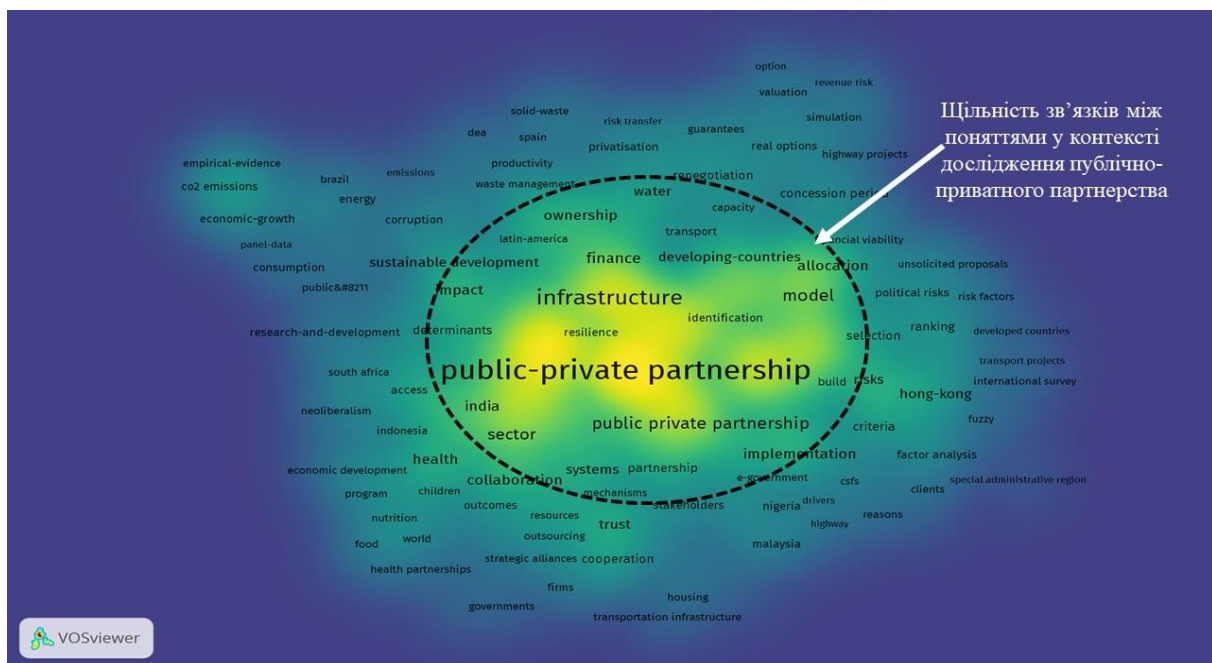
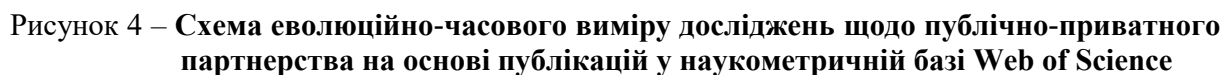

Рисунок 3 – Щільність зв'язків між поняттями в контексті дослідження публічно-приватного партнерства на основі публікацій у наукометричній базі Web of Science

Джерело: розроблено на основі бази даних Web of Science.

апазон було автоматично скорочено програмою, порівняно з контекстуальним аналізом, через незначну кількість публікацій за 1967-2016 рр. На рис. 4 градієнтом позначено період розвитку досліджень публічно-приватного партнерства, насичено-синім кольором – більш ранні публікації, а жовтим – нові.

Еволюційно-часовий аналіз публікацій про публічно-приватне партнерство дозволяє простежити, як ця форма взаємодії поступово змінювала свої функції з розвитку інфраструктури на нову модель публічного управління. Наразі вона тісно переплітається з ініціативами, спрямованими на стійкість розвитку, особливо в контексті «зелених» і цифрових проєктів. Ця еволюція свідчить про те, що публічно-приватне партнерство перестало бути просто інструментом для створення / модернізації / реконструкції / фінансування / управління об'єктів інфраструктури, а стало інтегрованою платформою для спільної роботи у

сфері публічного управління, де активно використовуються ініціативи, спрямовані на сталий розвиток.

На основі аналізу та систематизації публікацій у наукометричній базі Web of Science виявлено, що розвиток концепції публічно-приватного партнерства можна поділити на етапи з певними хронологічними рамками. Кожна нова ітерація ППП відображає наочну зміну у спрямуванні та цілях, що відбувається через відповідь на

актуальні проблеми та виклики світової політики, економіки і соціуму:

Public-Private Partnership 1.0. Традиційне публічно-приватне партнерство (Traditional Public-Private Partnership);

Public-Private Partnership 2.0. Публічно-приватне партнерство на користь людей (People-first Public-Private Partnership);

Public-Private Partnership 3.0. Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство (Climate-smart Public-Private Partnership);

Public-Private Partnership 4.0. Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови (Sustainable PPPs for post-war reconstruction).

Public-Private Partnership 1.0. Традиційне публічно-приватне партнерство (Traditional Public-Private Partnership)

Початок публічно-приватного партнерства визначився прагненням ефективного управління та залученням приватного капіталу для інфраструктурних проєктів. У 1980-90-х роках уряди стикаються з обмеженими бюджетами та неспроможністю самостійно фінансувати й упроваджувати масштабні проєкти. З'явилися перші форми публічно-приватного партнерства, сфокусовані переважно на забезпеченні фінансування, будівництві, реконструкції, управлінні та утриманні об'єктів інфраструктури або наданні послуг.

У Зеленій книзі Європейського Союзу про публічно-приватне партнерство визначено, що воно є особливою формою співробітництва між органами державної влади та бізнесом, основна мета якого – забезпечити фінансування, будівництво, реконструкцію, управління та утримання об'єкта інфраструктури або надання послуги (European Commission, 2004). Базовими принципами публічно-приватного партнерства в інфраструктурі є розподіл ризиків та відповідальності між учасниками, закріплення зобов'язань й умов реалізації проєкту в контракті (Delmon, 2011). Відповідно до підходу Європейської економічної комісії ООН ознаками PPP є: довгостроковість забезпечення та надання послуг (терміном до 30 ро-

ків); передача ризиків приватному сектору; різноманіття форм довгострокових контрактів, що укладаються юридичними особами з державними та муніципальними структурами (United Nations Economic Commission for Europe, 2008).

У концепції «традиційного публічно-приватного партнерства» наголошено на його публічній спрямованості та передачі публічних функцій приватному сектору. Так, у Резолюції Європейського парламенту PPP трактується як довготривале, регульоване контрактом співробітництво між публічними органами та приватним сектором щодо виконання публічних зобов'язань (реалізації інфраструктурних проєктів і надання публічних послуг), за яких наявні ресурси передаються у спільне управління, а ризики реалізації проєкту розподіляються, виходячи із знань партнерів проєкту про оптимальне управління ними (European Parliament resolution, 2006). У Керівництві Міжнародного валютного фонду з публічно-приватного партнерства воно віднесено до контрактів, у яких приватний сектор є постачальником інфраструктурних активів і послуг, які традиційно поставлялися державою (International Monetary Fund, 2004).

Фінансово-економічний аспект публічно-приватного партнерства зосереджений на поверненні інвестицій для приватних партнерів і встановленні критеріїв, які визначають величину їх винагороди. Це орієнтовано на ефективне розподілення фінансових ресурсів і створення стимулів для приватного сектору з метою участі у проєктах PPP. Наприклад, у Довідковому керівництві Світового банку, Азіатського банку розвитку та Міжамериканського банку розвитку з публічно-приватного партнерства його визначено як довгостроковий контракт між державними органами та приватною стороною стосовно створення публічних активів і надання послуг (World Bank, Asian Development Bank, and Inter-American Development Bank, 2014). У цьому контексті приватна сторона бере на себе значні ризики та управлінські обов'язки, а її винагорода залежить від досягнутих результатів.

Ефективність і переваги ППП у концепції «традиційного публічно-приватного партнерства» пов'язані з економіко-фінансовими показниками, що визначаються з використанням базового інструменту оцінювання ППП – Value for Money (VfM). Ця концепція ППП базується на оптимізації співвідношення ціни та якості (VfM) у будівництві й експлуатації публічної інфраструктури. Вона передбачає застосування перенесення ризиків, інтеграції функцій, пошуку інновацій, мобілізації фінансування та інших стратегій для зниження вартості проєктів, стимулювання приватних партнерів до виконання функцій мінімізації витрат. Згідно з підходом Світового банку ППП розширює можливості публічного сектору у відповідь на зростаючий попит на інфраструктурні рішення (World Bank Institute, Public-Private Infrastructure Advisory Facility, 2013). Це відображає переваги публічно-приватного партнерства через досягнення оптимального співвідношення ціни та якості (VfM), що означає оптимальне поєднання витрат і результатів у наданні публічних послуг. Таким чином, «традиційне публічно-приватне партнерство» є результатом найкращого поєднання якості та ефективності за найменших витрат при реалізації проєкту публічно-приватного партнерства, спрямованого на створення публічної інфраструктури та надання публічних послуг.

Публічно-приватне партнерство 2.0.

Публічно-приватне партнерство на користь людей (People-first Public-Private Partnership)

Другим етапом еволюції публічно-приватного партнерства є посилення його ролі в досягненні сталого розвитку з акцентом на партнерстві, яке не лише залежить від інвестицій, але і враховує соціальні аспекти для забезпечення більш збалансованого та сталого розвитку. Центральними моментами переосмислення концепції публічно-приватного партнерства стали обмеження «традиційного формату ППП», які ускладнювали його повну реалізацію для

досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР). Різні Цілі сталого розвитку орієнтовані на забезпечення доступу до важливих публічних послуг, таких як водо-, енергопостачання, освіта, а також на підвищення їх якості й доступності. ППП відіграє ключову роль у реалізації цих цілей, розширюючи якісне надання послуг, поліпшуючи їх якість й охоплення. Виходячи з цього публічно-приватне партнерство не тільки збільшує обсяги надання публічної інфраструктури, але і зміцнює якість та доступність медичних, освітніх, соціальних послуг, водо- й енергопостачання. Це призвело до появи ідеї розширення концептуальних рамок публічно-приватного партнерства, яке не обмежувалося виключно інфраструктурними викликами. Позиція Європейської економічної комісії ООН базується на концепції «ППП на користь людей» (People-first PPPs) як оновленій версії публічно-приватного партнерства, спрямованій на досягнення результатів, які виходять за рамки звичайних критеріїв ефективності витрат і більше акцентують увагу на створенні «цінності для людей» (United Nations Economic Commission for Europe, 2016). У рамках моделі «ППП на користь людей» проєкти ППП оцінюються з урахуванням таких аспектів: розширення доступу до основних послуг і сприяння справедливості; покращення екологічної стійкості та зменшення викидів CO₂ для переходу до «зеленої» економіки; підвищення економічної ефективності проєкту; масштабування та досягнення трансформаційного впливу; залучення всіх зацікавлених сторін. Ця модель спрямована на те, щоб не лише стимулювати інвестиції, але і сприяти досягненню Цілей сталого розвитку. Важливо враховувати й доступність інфраструктури, оскільки вона безпосередньо впливає на реалізацію прав людини.

Нові положення ППП, що містяться в стандартах Європейської економічної комісії ООН, таких як у галузі автомобільних доріг (Economic Commission for Europe, 2018a), залізниць (Economic Commission for Europe, 2018b), у боротьбі з корупцією в закупівлях для проєктів ППП (Economic

Commission for Europe, 2018c) та сфері відновлюваних джерел енергії (Economic Commission for Europe, 2018d), переорієнтовані на те, щоб стати важливими кроками в реалізації проєктів, спрямованих на досягнення ЦСР і позитивного впливу на життя людей по всьому світу. Ці стандарти мають на меті допомогти урядам ефективно використовувати потенціал публічно-приватних партнерств для досягнення Цілей сталого розвитку, сприяти їхньому узгодженню з інтересами і потребами людей.

Оцінюючи подальший розвиток концепції «публічно-приватного партнерства на користь людей» як прогресивний, слід відзначити, що ці зміни відображають перенесення уваги з інфраструктурних та бюджетних потреб публічних органів на потреби населення і задоволення його інтересів. У цій удосконаленій концепції ППП головний акцент зроблено на створенні сприятливого середовища для людей і підтримці їхніх потреб, що стає одним із ключових напрямів співпраці між публічним і приватним секторами для сталого розвитку.

Публічно-приватне партнерство 3.0. Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство (Climate-smart Public- Private Partnership)

Зміна клімату суттєво посилила ризик екстремальних погодних явищ і призвела до небезпеки для навколишнього середовища та інфраструктури. Екстремальні погодні умови, такі як спека, сильні урагани, повені та лісові пожежі, можуть мати катастрофічні наслідки для людей, природних екосистем й економіки. Зокрема, вони можуть загрожувати енергетичним системам, транспортним мережам, водопостачанню та іншим критично важливим інфраструктурним системам, руйнуючи їх ефективність і надійність. Ці виклики підкреслюють необхідність реагування на зміну клімату шляхом зменшення викидів парникових газів, адаптації до нових кліматичних умов, розвитку кліматично-розумних інфраструктурних систем і зменшення вразливості населення до екстремальних погодних явищ. Нові виклики зумовили розвиток нової концепції

публічно-приватного партнерства з акцентом на розв'язання проблеми зміни клімату – «кліматично-розумне публічно-приватне партнерство» (Frisari, Mills, Silva Mariana Ham, Donadi, Shepherd, Pohl, 2020). З урахуванням Паризької угоди (United Nations Framework Convention on Climate Change, 2015), Європейської зеленої угоди (European Commission, 2019) та Європейського кліматичного закону (European Parliament and the Council of the European Union, 2021) «кліматично-розумне публічно-приватне партнерство» стає не лише ефективним інструментом зміцнення співпраці між публічним, громадським і приватним секторами, але й ключовою складовою в досягненні глобальних цілей щодо зміни клімату. При цьому його ефективність визнається через важливість державних витрат у поєднанні з технологіями та стимулами приватного сектору. Так, «кліматично-розумне публічно-приватне партнерство може відігравати ключову роль у досягненні цілей кліматичної нейтральності ЄС. Європейський кліматичний закон (European Parliament and the Council of the European Union, 2021), ухвалений у липні 2021 р., має на меті боротьбу зі зміною клімату та досягнення довгострокових цілей, встановлених Паризькою угодою, зокрема кліматичної нейтральності, до 2050 р. Європейський кліматичний закон визначає, що перехід до кліматично нейтральної економіки має бути економічно ефективним, соціально збалансованим та сприяти сталому зростанню. Він потребує значних державних і приватних інвестицій. ЄС через свою Комісію та держави-члени визнає потребу в плануванні та інтеграції ризиків зі зміною клімату у великі інвестиційні проєкти для досягнення цілей кліматичної нейтральності. Це відкриває можливості для «кліматично-розумних публічно-приватних партнерств», які разом з ініціативою Світового банку щодо їх просування можуть стати ключовим чинником у досягненні кліматичних та економічних цілей (Tvornoe, 2022).

Інвестування у кліматично-розумні публічно-приватні партнерства має потенціал підвищити стійкість інфраструктурних

проектів до викликів зміни клімату. Це охоплює будівництво енергоефективних будівель, розвиток відновлюваних джерел енергії, модернізацію транспортної інфраструктури для зменшення викидів та інші проекти, спрямовані на адаптацію до зміни клімату (World Bank, 2023). Тому для стимулювання широкомасштабних приватних інвестицій в інфраструктуру, спрямовану на пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптацію до нього, потрібні національні програми. Вони мають урахувати кліматичні питання, усувати перешкоди для розвитку публічно-приватних партнерств, включаючи законодавство та політику, спрямовану на залучення приватного сектору до інфраструктурних проектів з метою пом'якшення наслідків зміни клімату.

*Публічно-приватне партнерство 4.0.
Стале публічно-приватне партнерство
для повоєнної відбудови (Sustainable
Public-Private Partnership
for post-war reconstruction)*

Воєнні конфлікти часто призводять до руйнування економічних і соціальних структур країни. Тоді виникає потреба в швидкому відновленні інфраструктури, підтримці соціальних потреб, створенні робочих місць, відновленні економіки. У таких умовах публічно-приватне партнерство стає важливим інструментом для відновлення і стабілізації. Це може включати ППП для будівництва житла, інфраструктури, медичних закладів, освіти та інших галузей, які постраждали від конфлікту та воєнних дій. Публічний сектор відповідає за забезпечення фінансування та регулювання, тоді як приватні компанії забезпечують інвестиції, інноваційні рішення та ресурси.

Переосмислення та зміна концепції публічно-приватного партнерства полягають у тому, що воно стає не лише засобом ефективного використання фінансових ресурсів, але і ключовим інструментом відновлення, стабілізації та розвитку в повоєнний період. Оцінка успіху таких партнерств може не лише враховувати економічні показники, але й мати вплив на соціальний

розвиток, якість життя та реінтеграцію постраждалих територій.

«Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови» (Sustainable PPP for post-war reconstruction) визначається як концепція, спрямована на використання ППП для відновлення і розвитку територій, які постраждали від конфліктів чи воєнних дій, на основі принципів «build back better» (відбудова з кращою якістю та застосуванням більш просунутих технологій).

На міжнародних форумах, таких як VII Міжнародний форум публічно-приватного партнерства Європейської економічної комісії ООН (Agency on Support Public-Private Partnership, 2023), відзначається ключова роль, яку відіграють такі партнерства в процесі відновлення, відбудови та створення умов для сталого розвитку в постраждалих регіонах. ППП сприяють не лише відновленню інфраструктури, а й розвитку та зміцненню економіки, соціального середовища та інших сфер, що є критичними для сталого відродження і зростання в повоєнний час. Передумовами успішного використання цієї концепції під час повоєнної відбудови є:

значний інституційний потенціал є фундаментом для впровадження ППП;

ефективна система управління, регулювання та контролю відіграє важливу роль у забезпеченні успішності таких партнерств;

підтримка від міжнародних фінансових організацій є критичною. Ця підтримка не лише забезпечує фінансові ресурси, а й пропонує технічну експертизу та допомогу у зменшенні ризиків для приватних інвесторів;

забезпечення гарантій оплати та страхування ризиків повторних воєнних дій стає додатковими факторами, які дозволяють залучити й утримати інвесторів у таких умовах;

чіткий перелік життєздатних та обґрунтованих проектів, адекватні та стандартизовані процедури відбору інвесторів, а також шаблони тендерної документації стають ключовими факторами у створенні

умов для успішного впровадження PPP для повоєнної відбудови.

*Еволюційна трансформація концепції
публічно-приватного партнерства:
порівняння змін*

Порівняльний аналіз трансформації
концепцій PPP свідчить, що кожна з них

має свою унікальну спрямованість і відповідність до сучасних викликів у суспільстві. Оцінка за критеріями (цільові установки; хронологічні рамки; суб'єкти; методологія оцінки ефективності реалізації проєктів PPP; умови реалізації проєктів PPP та результат) дозволяє визначити їхні переваги та можливості в різних контекстах (рис. 5).

	Public-Private Partnership 1.0	Public-Private Partnership 2.0	Public-Private Partnership 3.0	Public-Private Partnership 4.0
	Традиційне публічно-приватне партнерство (Traditional Public-Private Partnership)	Публічно-приватне партнерство на благо людей (People-first Public-Private Partnerships)	Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство (Climate-smart Public Private Partnership)	Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови (Sustainable PPP for post-war reconstruction)
Хронологічні рамки	З 1980-1990-х років по сьогодні	З 2000-х років по сьогодні	З 2010-х років по сьогодні	З 2020-х років по сьогодні
Цільові установки	Фокус на ефективному використанні коштів	Спрямоване на поліпшення якості життя та соціальну справедливість	Акцент на екологічній стійкості та збереженні клімату	Орієнтоване на повоєнне відновлення
Суб'єкти	Публічний та приватний сектори	Розширений склад, включаючи громадські організації та наукову спільноту	Додаткові учасники, такі як технологічні компанії та інші зацікавлені сторони	Участь міжнародних організацій та благодійних фондів
Методологія оцінки ефективності	Value for Money фінансова ефективність	Value for People увага до соціальних аспектів та впливу на людей	Value for Sustainable and Eco-friendly Futures сталість та екологічна спрямованість	Value for Sustainable and Inclusive Reconstruction стале та інклюзивне відновлення
Результат	Фінансова оптимізація	Покращення якості життя	Збереження клімату	Повоєнне відновлення та соціальна інтеграція

Рисунок 5 – Еволюція концепції публічно-приватного партнерства у 1980-2022-х роках
Джерело: складено автором.

1. Цільові установки, пов'язані з публічно-приватним партнерством, із часом змінюються. Спочатку зацікавленість держави в такій співпраці викликана потребою в ефективному створенні публічної інфраструктури, особливо в умовах обмежених державних коштів або у випадках, коли державні фінанси є політично непривабливими для вирішення завдань щодо інфраструктурної політики. Це надавало можливість використовувати державний бюджет в інших критичних сферах та зменшувати фінансовий тиск на державні кошти в довгостроковій перспективі. «Традиційне публічно-приватне партнерство» дозволяло залучати фінансування для інфраструктурних проєк-

тів там, де державні кошти були обмеженими або відсутніми. Його основна мета полягала в розвитку та покращенні якості послуг для населення. У той же час концепція «публічно-приватного партнерства на користь людей» була ініційована для того, щоб держави могли розвивати свої національні показники в досягненні Цілей сталого розвитку. Вона спрямована на поліпшення добробуту населення, забезпечення продовольчої безпеки, підвищення тривалості життя та розвиток у таких сферах, як освіта, зайнятість населення, енергоефективність та інновації. «Кліматично-розумні публічно-приватні партнерства» орієнтовані на вирішення кліматичних проблем і впровад-

ження сталих екологічних рішень. Причинами їх ініціації є створення та підтримка інфраструктури, яка є екологічно стійкою; спільне розроблення та впровадження стратегій боротьби з кліматичними змінами, підвищення сталості довкілля. «Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови» має свої основні причини ініціації та цільові установки. Однією з них є необхідність відновлення постраждалих територій, інфраструктури та економіки після конфліктів і воєнних дій. Концепція спрямована на покращення якості життя людей, відновлення знищених інфраструктурних об'єктів за принципами «build back better» та створення нових робочих місць. Такі партнерства можуть бути створені для залучення міжнародних організацій і фінансової підтримки для повоєнного відновлення територій.

2. Хронологічні рамки еволюційної трансформації концепції публічно-приватного партнерства. «Традиційне публічно-приватне партнерство», яке виникло у 1980-1990-х роках, було спрямоване на розвиток інфраструктури та підвищення ефективності проєктів. Проте з початком 2000-х років «публічно-приватне партнерство на користь людей» відзначилося значним зрушенням у цілях, надаючи перевагу соціальному захисту та поліпшенню умов життя громадян. Цей перехід відбувся в контексті зростаючої уваги до людей, їхніх потреб і благополуччя. Розквіт даної еволюційної фази припадає на 2016 р. У 2010-х роках з'явилося «кліматично-розумне публічно-приватне партнерство», яке стало відповіддю на кліматичні зміни та проблеми, пов'язані з довкіллям. Ця фаза партнерства орієнтована на зменшення викидів і використання відновлюваних джерел енергії. «Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови» виникло у 2020-х роках і спрямоване на відновлення після воєнних дій. Воно має на меті відновлення інфраструктури, житлових будівель і надання послуг на постконфліктних територіях.

3. Суб'єкти «традиційного публічно-приватного партнерства» являють собою

публічні та приватні сторони, які є основними учасниками цієї форми співпраці. Населення, яке традиційно сприймається як отримувач благ, розглядається опосередковано лише з позиції користувачів послуг, що надаються в рамках публічно-приватного партнерства. «Публічно-приватне партнерство на користь людей» передбачає, що серед усіх зацікавлених сторін проєктів публічно-приватного партнерства головним бенефіціаром виступає саме населення, а тому активну участь беруть громадські організації. У рамках «кліматично-розумного публічно-приватного партнерства» та «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» суттєві зміни у суб'єктному складі визначаються переосмисленням ролі та статусу ключових учасників, які є зацікавленими адресатами від таких партнерств. У «кліматично-розумному публічно-приватному партнерстві», окрім звичайних учасників (публічного та приватного секторів), активну участь беруть громадські організації, наукова спільнота, технологічні компанії та інші зацікавлені сторони, які діють на захист клімату та сприяють сталому розвитку. Вони спільно розробляють і втілюють ініціативи, спрямовані на зменшення впливу на зміну клімату та підвищення стійкості до негативних екологічних наслідків. Щодо «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови», то суб'єктами можуть бути публічний сектор, міжнародні організації, наприклад, Світовий банк, Організація Об'єднаних Націй, державні та приватні благодійні фонди та ін., які спільно вирішують завдання щодо відновлення та підтримки економічного та соціального розвитку на територіях, що постраждали внаслідок воєнного конфлікту. Отже, зміни у складі учасників цих партнерств відображають розширений спектр зацікавлених сторін, які впливають на досягнення стійкості та розвитку в повоєнних умовах або в контексті боротьби з кліматичними змінами.

4. Зміни в методології оцінки ефективності реалізації проєктів публічно-приват-

ного партнерства. У звичайній концепції ППП основним критерієм є Value for Money» що оцінює ефективність витрат. Однак у рамках «публічно-приватного партнерства на користь людей» виникає концепція Value for People, яка допомагає оцінити вплив ППП на досягнення Цілей сталого розвитку. У «кліматично-розумному публічно-приватному партнерстві» з'являється поняття Value for Sustainable and Eco-friendly Futures, що враховує вплив на створення екологічно-дружнього майбутнього. У концепції «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» з'являється підхід Value for Sustainable and Inclusive Reconstruction, що оцінює стале та всебічне відновлення. Ці нові методології оцінки враховують різноманітність соціальних й екологічних чинників, які є важливими для досягнення не лише ефективної вартості, але і сталого та інклюзивного розвитку, спрямованого на гармонійне поєднання економічного, соціального й екологічного прогресу.

5. Зміна умов реалізації проєктів публічно-приватного партнерства. Основними в рамках «традиційного публічно-приватного партнерства» є техніко-економічні параметри проєкту, саме з їх виконанням співвідноситься величина платежів і доходів, які отримує приватний партнер. У рамках концепції «публічно-приватного партнерства на користь людей» умови угод про ППП, у тому числі економічні параметри, пов'язуються з однією або декількома ЦСР, а також передбачають стимулюючі положення, що забезпечують досягнення ЦСР, адаптованих у певній державі. У рамках «кліматично-розумного публічно-приватного партнерства» умови угоди уточнюються з урахуванням їх впливу на клімат і довкілля. Вони спрямовані на зменшення викидів парникових газів, підвищення енергоефективності, захист від стихійних лих, використання відновлюваних джерел енергії та зменшення негативного впливу на природні ресурси. «Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови» відображає розвиток підходів до пла-

нування та реалізації проєктів у повоєнній ситуації. Цей тип партнерства спрямований на відновлення та стабілізацію постраждалих регіонів через співпрацю публічного, міжнародного та приватного секторів. Зміст угоди може враховувати не лише відновлення інфраструктури, але й розвиток соціальних, економічних та культурних аспектів постраждалих територій. Визначення параметрів успішності проєкту може включати не тільки економічні критерії, але й показники соціального відновлення та покращення якості життя населення. Умови партнерства можуть передбачати спеціальні заходи для залучення капіталу у відновлення та розвиток економіки постраждалих регіонів.

П'ятий аспект стосується результатів за кожною концепцією публічно-приватного партнерства, яка має свої специфічні особливості. У контексті «традиційного публічно-приватного партнерства» спостерігається пріоритет фінансової оптимізації, де в основу оцінки результатів партнерства покладено максимізацію фінансових вигід та оптимізацію витрат. «Публічно-приватне партнерство на користь людей», натомість, фокусується на покращенні якості життя та вирівнюванні соціальної справедливості. Результатом цієї концепції є відчутні зміни в соціальній сфері, спрямовані на поліпшення умов проживання та забезпечення рівних можливостей для всіх верств населення. «Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство» прагне досягти екологічної стійкості та збереження клімату. У результаті реалізації цієї моделі очікується зниження негативного впливу на довкілля, збереження природних ресурсів, сприяння сталому розвитку. «Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови» спрямоване на відновлення та соціальну інтеграцію в постконфліктних і повоєнних умовах. Результати цієї концепції включають відновлення та відбудову інфраструктури, зміцнення соціального зв'язку й підтримку суспільної взаємодії.

*Роль промисловості у трансформації
концепції публічно-приватного
партнерства у 1980-2020-х роках*

Визначення ролі промисловості в еволюції концепції публічно-приватного партнерства потребує розгляду наукових пуб-

лікацій, індексованих у базі даних Scopus за запитом «public-private partnership» та «industry» за період з 1967 по 2023 р. (1911 публікацій). Результати бібліометричного аналізу в програмі VOSviewer наведено на рис. 6.

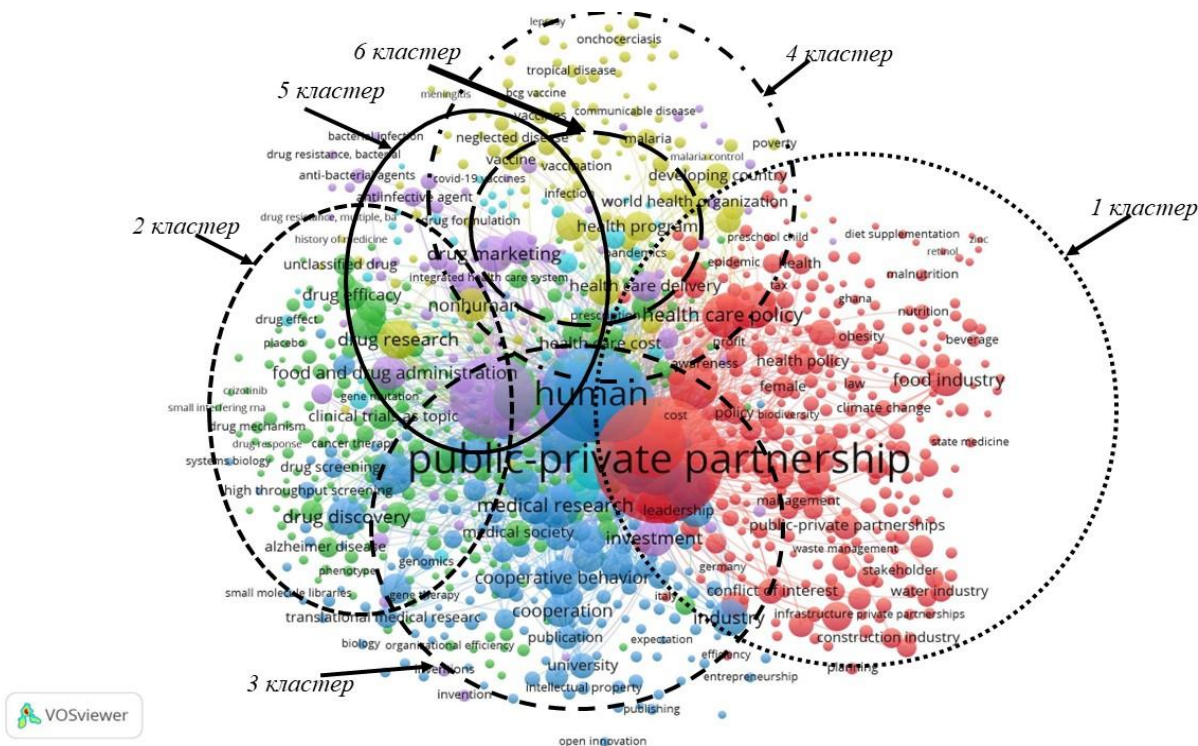

Рисунок 6 – Взаємозв'язки наукових досліджень щодо публічно-приватного партнерства в промисловості

Джерело: розроблено на основі бази даних Scopus.

Виявлено шість ключових кластерів у дослідженні публічно-приватного партнерства в промисловості, кожен з яких має свої основні теми та зв'язки:

червоний – кластер 1 (317 категорій): зосереджений на взаємозв'язках між публічно-приватним партнерством та харчовою промисловістю (food, food intake, food safety, food supply, nutrition, nutrition policy), водопостачанням (water, water management, water supply), будівельною промисловістю (industrial construction, construction processes, infrastructure construction, planning), охороною здоров'я (health policy, health services, health survey, health impact), навколишнім середовищем (environmental factor, environment management, environment protec-

tion, environment sustainability, climate change);

зелений – кластер 2 (256 категорій): пов'язаний із впливом публічно-приватного сектору на медичний сектор. Ключові слова: health care cost, medical society, drug efficacy, drug safety, medicine, quality of medicine, clinical practice, clinical trials, diagnostic procedure, healthcare, healthcare industry, health care quality, health care need;

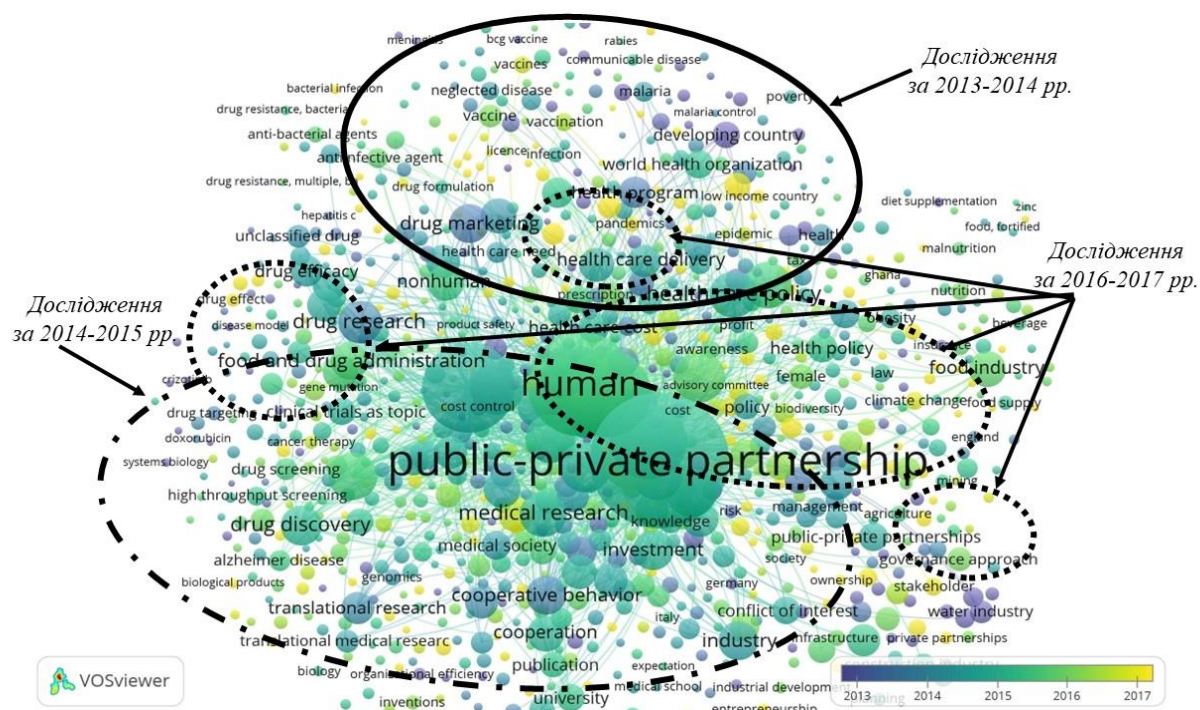
синій – кластер 3 (177 категорій): сфокусований на розвитку наукових досліджень у медичній сфері через співпрацю між університетами та приватним сектором. Використані поняття: academic achievement, scientific research, human, animals, research, computer model, open science, industry, elect-

контексті коронавірусної інфекції. Використані терміни: drug effect, coronavirus infection, coronavirus disease 2019, COVID-19, COVID-2019 vaccine, clinical assessment, drug evaluation, antivirals, pandemic.

Еволюційно-часовий аналіз публікацій про публічно-приватне партнерство в промисловості дозволяє простежити зміну ролі промисловості, а також трансформаційні зміни в концепції PPP (рис. 7). Так, промисловість мала велике значення в «традиційному публічно-приватному партнерстві», де її роль полягала в активній участі в будівництві інфраструктури та забезпеченні технічних ресурсів для проєктів PPP. Промисловість виступала стратегічним партнером, сприяючи інфраструктурному розвитку через постачання різноманітних матеріалів для будівництва.

фіолетовий – кластер 5 (79 термінів): включає дослідження взаємозв'язків між публічно-приватним партнерством та розвитком фармацевтичної промисловості. Ключові слова: investment, investing, drug industry, food and drug administration, pharmaceutical care, pharmacy, drug marketing, drug marketing, drug manufacture, drug quality, drug cost;

блакитний – кластер 6 (51 термін):
сконцентрований на дослідженні ППП у

Джерело: розроблено на основі бази даних Scopus.

впливом на медичну сферу, що відображає значущість співпраці між публічним та при-

ватним секторами у вдосконаленні системи охорони здоров'я; доступу до якісної медичної допомоги для всіх верств населення; інвестицій та взаємодії у розробленні та впровадженні новітніх медичних технологій, інновацій у лікуванні та діагностиці захворювань; розвитку стандартів для забезпечення якості медичної допомоги і впровадження кращих практик.

Концепція «кліматично-розумного публічно-приватного партнерства» може відігравати вирішальну роль у двох ключових аспектах: зменшенні впливу змін клімату на промисловість та забезпеченні стабільності поставок харчування. Публічно-приватне партнерство може сприяти інвестиціям у відновлювану енергетику та інші екологічно чисті технології, що зменшить залежність від ресурсів, вразливих до змін клімату. Також ППП впливає на розвиток та впровадження нових технологій у виробництві харчових продуктів, таких як сучасні методи сільського господарства, що менше навантажують довкілля, збільшують врожайність та знижують вплив на клімат. Спільні зусилля публічного та приватного секторів можуть спрямовуватися на зменшення втрат урожаю, поліпшення систем зберігання та транспортування харчових продуктів.

У концепції «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» еволюційні зміни зумовлені зовнішніми факторами, такими як пандемія COVID-19, що викликало інтерес до фармацевтичної галузі, та конфліктами, воєнними подіями з їх наслідками, що обумовило розвиток перш за все будівельної галузі для задоволення нагальних потреб відбудови територій. Публічно-приватне партнерство в контексті досліджень коронавірусної інфекції та пандемії COVID-19 відіграє ключову роль у спільних зусиллях щодо боротьби з цією пандемією: зокрема співпраця між урядовими установами (публічним сектором), приватними фармацевтичними компаніями, академічними установами та неприбутковими організаціями для розвитку но-

вих методів лікування, вакцин і противірусних засобів. Наслідки війни часто обумовлюють невідкладну відбудову територій. Це потребує розвитку будівельної галузі для відновлення та відбудови інфраструктури і житлових об'єктів, що є критичним для покращення умов життя на постраждалих територіях.

Еволюція концепції публічно-приватного партнерства в Україні

Еволюція концепції публічно-приватного партнерства в Україні відбувається повільними темпами. Концепція ППП у вітчизняній практиці має ознаки «традиційного публічно-приватного партнерства» та «публічно-приватного партнерства на користь людей». Якщо перша концепція за 2000-2023 рр. набула достатнього розвитку, виходячи з кількості реалізованих проєктів, то концепція «публічно-приватного партнерства на користь людей» тільки починає розвиватися. Про це свідчать статистичні дані, які за останні десять років суттєво не змінювалися. Кількість проєктів ППП коливається в межах 20 за такими сферами, як виробництво, транспортування і постачання тепла, розподіл і постачання природного газу; збір, очищення та розподілення води; поводження з відходами, крім збирання та перевезення; охорона здоров'я; туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт (Міністерство економіки України, 2023).

У вітчизняній практиці є чимала кількість публікацій щодо розвитку партнерських відносин між бізнесом і владою в досягненні національних індикаторів ЦСР для України (Запатріна, 2017; Запатріна, 2018; Никифорок, Гусєв, Чмирьова, 2018; Круглов, 2019; Косович, 2020; Лук'яненко, Мар'янович, 2020) та застосування публічно-приватного партнерства у повоєнному відновленні економіки на прикладі інфраструктурних об'єктів (Круглов, 2022; Панченко, 2022а, 2022б; Матвійшин, Вершигора, 2022). Крім того, важливу роль у підтримці розвитку публічно-приватного партнерства в Україні відіграють такі міжна-

родні організації, як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейська економічна комісія ООН, Організація економічного співробітництва та розвитку та ін.

Однак повоєнне відновлення потребує нових підходів до взаємодії публічного, приватного секторів і міжнародних організацій, розвитку засад ППП, що потребує нового інституціонального забезпечення публічно-приватного партнерства, нової концепції та змін нормативно-правової бази ППП. В Україні виникли та набули певного поширення окремі інструменти залучення інвестицій на засадах публічно-приватного партнерства, причому сталося це головним чином не в результаті послідовної, стратегічно орієнтованої політики, а як наслідок пошуку відповідей на гострі поточні виклики економічного розвитку та під впливом низки прийнятих міжнародних зобов'язань. Залучення іноземних учасників на засадах публічно-приватного партнерства до інвестування в довгострокові проєкти стикається з високим рівнем невизначеності умов і майбутніх прибутків від таких інвестицій. Незважаючи на можливі потенційні переваги публічно-приватного партнерства, залучення вітчизняного та іноземного капіталу так і не дістало належного розповсюдження. Розкрити потенціал ППП для взаємовигідного залучення інвестицій як для держави, так і для іноземного інвестора у повоєнному відновленні економіки України повною мірою дозволить запровадження концепції «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» з формуванням злагодженого механізму, інструментів та умов взаємодії суб'єктів (держави та приватних фінансових інституцій, фінансових регуляторів і наглядових органів, різних бізнес-асоціацій та спілок, міжнародних економічних і фінансових організацій). Подібні умови для здійснення публічно-приватного партнерства потребуватимуть значних зусиль з боку держави у вигляді різних стимулюючих дій, що спонука-

тимуть бізнес до більш ефективної діяльності. Такий вплив має бути пов'язаний із розробленням комплексу чітких і закономірних заходів регуляторної політики щодо просування ППП із використанням різних фінансових інструментів і механізмів залучення капіталу. Регуляторні заходи мають не лише стимулювати загальний приріст капіталу, але й забезпечити максимально вигідну, з позиції національних економічних інтересів, їх міжгалузеву та міжсекторальну локацію. Тому запровадження концепції «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» є надзвичайно актуальним завданням національного значення в умовах повоєнного відновлення економіки України згідно з принципами «build back better».

Висновки

1. Проаналізовано проблематику публічно-приватного партнерства на основі бібліографічного огляду та візуалізації одержаних результатів для вибірки з 3 735 публікацій, розміщених у наукометричній базі даних Web of Science. Особливо важливим є початок активної дискусії з 2016 р., що вказує на підвищення інтересу до даної теми. Ідентифіковано десять кластерів досліджень, що висвітлюють еволюцію змін концепції ППП. Визначення кластерів свідчить про різноманітність тем та їх взаємодію, що допомагає виокремити і систематизувати зміни в концепції ППП, які потребують подальшого детального опрацювання.

2. Виявлено фази еволюційної трансформації концепції ППП: Public-Private Partnership 1.0. Традиційне публічно-приватне партнерство (Traditional Public-Private Partnership); Public-Private Partnership 2.0. Публічно-приватне партнерство на користь людей (People-first Public-Private Partnership); Public-Private Partnership 3.0. Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство (Climate-smart Public-Private Partnership); Public-Private Partnership 4.0. Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови (Sustainable PPP for post-war reconstruction). Це відображає не тільки

еволюцію партнерства, але й актуалізацію концепції ППП у відповідь на сучасні виклики та можливості, що виникають унаслідок глобальних криз, конфліктів і війн.

3. Встановлено, що ППП відіграє визначальну роль у сучасному суспільстві. Його трансформація свідчить про зміну уявлень про співпрацю між публічним та приватним секторами, зокрема про перехід від простої фінансової ефективності («традиційне публічно-приватне партнерство») до більш прогресивних моделей. «Публічно-приватне партнерство на користь людей» відображає концепцію, де населення стає основним бенефіціаром. Воно включає покращення якості життя та забезпечення соціальної справедливості. Цей крок є важливим, оскільки він визнає необхідність балансу між фінансовими вигодами та благополуччям людей. «Кліматично-розумне публічно-приватне партнерство» додає нового акценту, звертаючись до проблем екології та кліматичних змін. Ця концепція прагне досягти екологічної стійкості та збереження клімату, реагуючи на екологічні виклики планети. Найновіша концепція «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» має на меті повоєнну відбудову та відновлення за принципами «build back better» й соціальну інтеграцію.

4. Визначено, що роль промисловості в публічно-приватному партнерстві з часом змінюється, а саме: у «традиційному ППП» забезпечує матеріали та технології для будівництва інфраструктури; у «ППП на користь людей» сприяє якості медичної допомоги та покращенню охорони здоров'я (виробництво медичного обладнання, фармацевтичні розробки, створення екологічно чистих технологій для медичних цілей); у «кліматично-розумному ППП» спрямована на зменшення впливу змін клімату, виробництво та забезпечення стабільності поставок харчових продуктів. Промисловість також має велике значення у повоєнному відновленні, забезпечуючи ресурси для будівництва та реконструкції інфраструктури, а в контексті досліджень коронавірусної інфек-

ції та пандемії COVID-19 – співпраці між урядовими установами (публічним сектором), приватними фармацевтичними компаніями, академічними установами та неприбутковими організаціями для розвитку нових методів лікування, розроблення вакцин та противірусних засобів, що сприяє подоланню криз і поліпшенню життєвих умов на постраждалих територіях.

5. Публічно-приватне партнерство в Україні розвивається повільно. «Традиційне публічно-приватне партнерство» має більше реалізованих проєктів. «Публічно-приватне партнерство на користь людей» тільки починає розвиватися. Проте впровадження ППП в Україні залишається викликом, оскільки, по-перше, не існує єдиної моделі інвестиційної політики залучення капіталу на засадах публічно-приватного партнерства, яка могла б використовуватися всіма країнами світу: для кожної країни така політика є специфічною відповідно до національних пріоритетів. По-друге, наявні наукові положення щодо залучення вітчизняного та іноземного капіталу на засадах ППП більшою мірою стосуються умов розвинутих країн і не можуть бути автоматично перенесені на вітчизняний контекст у зв'язку з іншою специфікою інституційного середовища. По-третє, Україні потрібні не розрізнені, а системні рекомендації щодо забезпечення взаємовигідності публічно-приватного партнерства з відновлення вітчизняної інфраструктури та стратегічних об'єктів як для Української держави, так і для іноземного учасника.

6. У воєнний та повоєнний час потрібні нові підходи до співпраці публічного та приватного секторів і міжнародних організацій. «Стале публічно-приватне партнерство для повоєнної відбудови» передбачає співпрацю публічного, приватного секторів та міжнародних організацій / донорських агентств для підтримки реконструкції та розвитку країни. Міжнародні організації та донорські агенції можуть стати великими акторами фінансової та технічної підтримки повоєнної реконструкції інфраструктури,

провідниками ідеології сталого розвитку та принципів «build back better» для економічного зростання та соціального розвитку. PPP може виявитися найбільш доцільним у відновленні транспортних мереж, енергетичних систем, інфраструктури водопостачання та каналізації, упровадженні циркулярної економіки. Однак для повноцінного розвитку цієї концепції потрібні зміни в законодавстві та стимулюючі заходи з боку держави для залучення інвестицій. Реалізація концепції «сталого публічно-приватного партнерства для повоєнної відбудови» є важливим завданням для національного відновлення за принципами «build back better».

Література

- Запатрина І.В. (2017). Публично-частное партнерство для целей устойчивого развития. Киев: Лыбидь. 305 с.
- Запатріна І.В. (2018). Керівництво «Посилення ролі бізнесу в досягненні ЦСР в Україні» в рамках проєкту ПРООН/GIZ «Підтримка реалізації Цілей сталого розвитку в Україні». Київ. 72 с.
- Косович Б. (2020). Державно-приватне партнерство як один з важливих інструментів забезпечення цілей сталого розвитку. *Економічний аналіз*. Т. 30. № 4. С. 51-59.
- Круглов В.В. (2019). Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: механізми державного регулювання: монографія. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 252 с.
- Круглов В.В. (2022). Державно-приватне партнерство як інструмент інфраструктурного відновлення українських міст. *Актуальні проблеми державного управління*. № 1 (60). С. 62-76. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-1-04>
- Лук'яненко І.Г., Мар'янович М.Е. (2020). Роль державно-приватного партнерства в розбудові критичної інфраструктури для досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. *Бізнес Інформ*. № 1. С. 291-297. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-291-297>
- Матвійшин Є., Вершигора Ю. (2022). Перспективи використання державно-приватного партнерства для відбудови України у повоєнний період. *Демократичне спрямування*. Вип. 2(30). С. 29-43. DOI: <https://doi.org/10.23939/dg2022.02.029>
- Міністерство економіки України (2023). Стан здійснення ДПП в Україні. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8b-f1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> (дата звернення: 30.10.2023).
- Никифорок О.І., Гусев Ю.В., Чмирьова Л.Ю. (2018). Державно-приватне партнерство: інституціональне середовище для розвитку та модернізації інфраструктури України. *Економіка і прогнозування*. № 3. С. 79-101.
- Панченко К. (2022а). Механізм державно-приватного партнерства потрібно адаптувати до залучення інвестицій на відбудову зруйнованої інфраструктури. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/19/689341/> (дата звернення: 30.10.2023).
- Панченко К. (2022б). Як колаборація бізнесу та держави допоможе відновлювати Україну. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/19/689341/> (дата звернення: 30.10.2023).
- Agency on Support Public-Private Partnership (2023). Representatives of the PPP Agency participated in the 7th UNECE International Public-Private Partnerships (PPP) Forum. URL: <https://pppagency.me.gov.ua/representatives-of-the-ppp-agency-participated-in-the-7th-unece-international-public-private-partnerships-ppp-forum/> (дата звернення: 30.10.2023).
- Akomea-Frimpong I., Jin X., Osei-Kyei R. (2023). A critical review of public-private partnerships in the COVID-19 pandemic: key themes and future research agenda. *Smart and Sustainable Built Environment*. Vol. 12. No. 4. P. 701-720. DOI: <https://doi.org/10.1108/SASBE-01-2022-0009>
- Allam Z., Bibri S.E., Sharpe S.A. (2022). The rising impacts of the COVID-19 pandemic

- and the Russia–Ukraine war: energy transition, climate justice, global inequality, and supply chain disruption. *Resources*. Vol. 11. No. 99. P. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.3390/resources11110099>
- Casady C.B., Baxter D. (2020). Pandemics, public-private partnerships (PPPs), and force majeure COVID-19 expectations and implications. *Construction Management and Economics*. Vol. 38. Iss. 12. P. 1077-1085. DOI: <https://doi.org/10.1080/01446193.2020.1817516>
- Castelblanco G., Guevara J. (2022). Crisis driven literature in PPPs: a network analysis. IOP Conf. Ser. Earth Environ. Sci., World Building Congress 2022, Melbourne, IOP Publishing.
- Castelblanco G., Guevara J., De Marco A. (2023). Crisis management in public-private partnerships: lessons from the global crises in the XXI century, *Built Environment Project and Asset Management*. DOI: <https://doi.org/10.1108/BEPAM-11-2022-0174>
- Delmon J. (2011). Public-Private Partnership Projects in Infrastructure: An Essential Guide for Policy Makers. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511974403>
- Economic Commission for Europe (2018a). Standard on Public-Private Partnerships in Roads, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective ‘People-First Public Private Partnerships’. ECE/CECI/WP/PPP/2018/8. URL: https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2018/PPP/WP/ECE_CECI_WP_PPP_2018_08-en.pdf (дата звернення: 23.10.2023).
- Economic Commission for Europe (2018b). Standard on Public-Private Partnerships in Railways, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective ‘People-First Public Private Partnerships’. ECE/CECI/WP/PPP/2018/6. URL: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2018/PPP/WP/ECE_CECI_WP_PPP_2018_06-en.pdf (дата звернення: 23.10.2023).
- Economic Commission for Europe (2018c). Standard on a Zero Tolerance Approach to Corruption in PPP Procurement, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective ‘People-First Public Private Partnerships’. ECE/CECI/WP/PPP/2017/4. URL: https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/ppp/Library/ECE_CECI_WP_PPP_2017_04-en.pdf (дата звернення: 22.10.2023).
- Economic Commission for Europe (2018d). Standard on Public-Private Partnerships in Renewable Energy, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective ‘People-First Public Private Partnerships’. ECE/CECI/WP/PPP/2018/7. URL: https://unece.org/sites/default/files/2023-10/ECE_CECI_WP_PPP_2023_07-en.pdf (дата звернення: 22.10.2023).
- European Commission (2004). Green Paper on Public-Private Partnership and Community Law on Public Contracts and Concessions. Brussels, 30.4.2004. COM(2004) 327 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52004DC0327&from=IT> (дата звернення: 24.10.2023).
- European Commission (2019). The European Green Deal, Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM/2019/640 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN> (дата звернення: 22.10.2023).
- European Parliament and the Council of the European Union (2021). Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC). No 401/2009 and (EU) 2018/1999 (‘European Climate Law’). *Official Journal of the European Union*. L 243. 9.7.2021. P. 1-17. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-con>

- tent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1119 (дата звернення: 22.10.2023).
- European Parliament resolution on public-private partnerships and Community law on public procurement and concessions. *Official Journal*. 313 E. P. 0447-0452. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52006IP0462> (дата звернення: 23.10.2023).
- Frisari G.L., Mills A., Silva Z.M., Ham M., Donadi E., Shepherd Ch., Pohl I. (2020). Climate Resilient Public Private Partnerships: A Toolkit for Decision Makers. Inter-American Development Bank. DOI: <http://dx.doi.org/10.18235/0002365>
- International Monetary Fund (2004). Public-Private Partnerships. Prepared by the Fiscal Affairs Department. URL: <https://www.imf.org/external/np/fad/2004/pifp/eng/031204.pdf> (дата звернення: 22.10.2023).
- Tvarnoe Ch.D. (2022). Calling for Legislation on Climate Public-Private Partnerships – In an EU Climate Law Perspective. *Copenhagen Business School, CBS LAW Research Paper No. 22-06*. URL: <https://ssrn.com/abstract=4081932> (дата звернення: 22.10.2023).
- United Nations Economic Commission for Europe (2008). A practical guide to effective management in the field of public-private partnerships. NY; Geneva: UN. 104 p. URL: <https://unece.org/sites/default/files/2022-01/ppp.pdf> (дата звернення: 20.10.2023).
- United Nations Economic Commission for Europe (2016). Promoting People first Public-Private Partnerships (PPPs) for the UN SDGs. URL: https://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2016/01/Promoting-People-first-Public-Private-Partnerships-PPPs-for-the-UN-SDGs_UNECE_IATF-Issue-Brief.pdf (дата звернення: 20.10.2023).
- United Nations Framework Convention on Climate Change (2015). The Paris Agreement. URL: https://unfccc.int/sites/default/files/resource/parisagreement_publication.pdf (дата звернення: 20.10.2023).
- World Bank (2023). Climate-Smart PPP Legal and Regulatory Framework. URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/climate-smart/climate-smart-clean-technology-ppps/climate-smart-ppp-legal-and-regulatory-framework> (дата звернення: 30.10.2023).
- World Bank Institute; Public-Private Infrastructure Advisory Facility (2013). Value-for-Money Analysis--Practices and Challenges : How Governments Choose When to Use PPP to Deliver Public Infrastructure and Services. World Bank, Washington, DC. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/31d2ffca-af0a-5481-8d1a-e090d6aa7a34> (дата звернення: 26.10.2023).
- World Bank, Asian Development Bank and Inter-American Development Bank (2014). Public-Private Partnerships: Reference Guide 2.0. 2014. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/e5eebb0f-1571-5ac0-a3ef-ae4cab61229d/full> (дата звернення: 22.10.2023).

References

- Zapatrina, I.V. (2017). Public-private partnerships for sustainable development. Kiev: Li-bid. 305 p. [in Russian].
- Zapatrina, I.V. (2018). Guide «Strengthening the role of business in achieving the SDGs in Ukraine» within the framework of the UNDP/GIZ project «Supporting the implementation of the Sustainable Development Goals in Ukraine». Kyiv. 72 p. [in Ukrainian].
- Kosovych, B. (2020). Public-private partnership as one of the important tools for the maintainance of sustainable development goals. *Economichnyi analiz*, 30 (4). P. 51-59. [in Ukrainian].
- Kruglov, V.V. (2019). Development of public-private partnership in Ukraine: mechanisms of state regulation: monograph. Khapliv: Edition of HARRI NADU «Master». 252 p. [in Ukrainian].
- Kruhlov, V.V. (2022). Public-private partnership as a tool for infrastructural recovery of ukrainian cities. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnya*, 1(60), pp. 63-77.

- DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-1-04> [in Ukrainian].
- Lukianenko, I.G., & Marianovych, M.E. (2020). The Role of Public-Private Partnership in the Development of Critical Infrastructure to Achieve the Sustainable Development Goals in Ukraine. *Biznes Inform*, 1, pp. 291-297. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-291-297> [in Ukrainian].
- Matviishyn, E., & Vershigora, Yu. (2022). Prospects of using public and private partnership for the reconstruction of Ukraine in the post-war period. *Demokratychnye spryamuvannya*, 2(30), pp. 29-43. DOI: <https://doi.org/10.23939/dg2022.02.029> [in Ukrainian].
- Ministry of Economy of Ukraine (2023). The status of PPP implementation in Ukraine. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> [in Ukrainian].
- Nikiforuk, O.I., Gusev Yu.V., & Chmyryova, L.Yu. (2018). Public-private partnership: institutional environment for the development and modernization of Ukraine's infrastructure. *Ekonomika i prohnouzuvannya*, 3, pp. 79-101. [in Ukrainian].
- Panchenko, K. (2022a). The public-private partnership mechanism needs to be adapted to attracting investments to rebuild the destroyed infrastructure. *Economichna pravda*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/19/689341/> [in Ukrainian].
- Panchenko, K. (2022b). How the collaboration of business and the state will help restore Ukraine. *Economichna pravda*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/19/689341/> [in Ukrainian].
- Agency on Support Public-Private Partnership (2023). Representatives of the PPP Agency participated in the 7th UNECE International Public-Private Partnerships (PPP) Forum. Retrieved from <https://pppagency.me.gov.ua/representatives-of-the-ppp-agency-participated-in-the-7th-unece-international-public-private-partnerships-ppp-forum/>
- Akomea-Frimpong, I., Jin, X., & Osei-Kyei, R. (2023). A critical review of public-private partnerships in the COVID-19 pandemic: key themes and future research agenda. *Smart and Sustainable Built Environment*, 12 (4), pp. 701-720. DOI: <https://doi.org/10.1108/SASBE-01-2022-0009>
- Allam, Z., Bibri, S.E., & Sharpe, S.A. (2022). The rising impacts of the COVID-19 pandemic and the Russia-Ukraine war: energy transition, climate justice, global inequality, and supply chain disruption. *Resources*, 99 (11), pp. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.3390/resources11110099>
- Casady, C.B., & Baxter, D. (2020). Pandemics, public-private partnerships (PPPs), and force majeure COVID-19 expectations and implications. *Construction Management and Economics*, 38 (12), pp. 1077-1085. DOI: <https://doi.org/10.1080/01446193.2020.1817516>
- Castelblanco, G., & Guevara, J. (2022). Crisis driven literature in PPPs: a network analysis. IOP Conf. Ser. Earth Environ. Sci., *World Building Congress 2022*, Melbourne, IOP Publishing.
- Castelblanco, G., Guevara, J., & De Marco, A. (2023). Crisis management in public-private partnerships: lessons from the global crises in the XXI century. *Built Environment Project and Asset Management*. DOI: <https://doi.org/10.1108/BEPAM-11-2022-0174>
- Delmon, J. (2011). Public-Private Partnership Projects in Infrastructure: An Essential Guide for Policy Makers. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511974403>
- Economic Commission for Europe (2018a). Standard on Public-Private Partnerships in Roads, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective 'People-First Public Private Partnerships', ECE/CE-CI/WP/PPP/2018/8. Retrieved from <https://unece.org/>

- fileadmin/DAM/ceci/documents/2018/PPP/WP/ECE_CECI_WP_PPP_2018_08-en.pdf
Economic Commission for Europe (2018b). Standard on Public-Private Partnerships in Railways, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective 'People-First Public Private Partnerships', ECE/CECI/WP/PPP/2018/6. Retrieved from http://www.unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2018/PPP/WP/ECE_CECI_WP_PPP_2018_06-en.pdf
- Economic Commission for Europe (2018c). Standard on a Zero Tolerance Approach to Corruption in PPP Procurement, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective 'People-First Public Private Partnerships', ECE/CECI/WP/PPP/2017/4. Retrieved from https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/ppp/Library/ECE_CECI_WP_PP_2017_04-en.pdf
- Economic Commission for Europe (2018d). Standard on Public-Private Partnerships in Renewable Energy, Implementing the United Nations Agenda for Sustainable Development through effective 'People-First Public Private Partnerships', ECE/CECI/WP/PPP/2018/7. Retrieved from https://unece.org/sites/default/files/2023-10/ECE_CECI_WP_PPP_2023_07-en.pdf
- European Commission (2004). Green Paper on Public-Private Partnership and Community Law on Public Contracts and Concessions. Brussels, 30.4.2004. COM(2004) 327 final. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52004DC0327&from=IT>
- European Commission (2019). The European Green Deal, Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM/2019/640 final. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>
- European Parliament and the Council of the European Union (2021). Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 ('European Climate Law'). *Official Journal of the European Union*. L 243, 9.7.2021, pp. 1-17. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1119>
- European Parliament resolution on public-private partnerships and Community law on public procurement and concessions. *Official Journal*. 313 E, pp. 0447-0452. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52006IP0462>
- Frisari, G.L., Mills, A., Silva, Z.M., Ham, M., Donadi, E., Shepherd Ch., & Pohl, I. (2020). Climate Resilient Public Private Partnerships: A Toolkit for Decision Makers. *Inter-American Development Bank*. DOI <http://dx.doi.org/10.18235/0002365>
- International Monetary Fund (2004). Public-Private Partnerships. Prepared by the Fiscal Affairs Department. Retrieved from <https://www.imf.org/external/np/fad/2004/pifp/eng/031204.pdf>
- Tvarnoe, Ch. D. (2022). Calling for Legislation on Climate Public-Private Partnerships - In an EU Climate Law Perspective (April 12, 2022). *Copenhagen Business School, CBS LAW Research Paper No. 22-06*. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=4081932>
- United Nations Economic Commission for Europe (2008). A practical guide to effective management in the field of public-private partnerships. NY; Geneva: UN. 104 p. Retrieved from <https://unece.org/sites/default/files/2022-01/ppp.pdf>
- United Nations Economic Commission for Europe (2016). Promoting People first Public-Private Partnerships (PPPs) for the UN SDGs. Retrieved from https://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2016/01/Promoting-People-first-Public-Private-Partnerships-PPPs-for-the-UN-SDGs_UNECE_IATF-Issue-Brief.pdf

United Nations Framework Convention on Climate Change (2015). The Paris Agreement. Retrieved from https://unfccc.int/sites/default/files/resource/parisagreement_publication.pdf

World Bank (2023). Climate-Smart PPP Legal and Regulatory Framework. Retrieved from <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/climate-smart/climate-smart-clean-technology-ppps/climate-smart-ppp-legal-and-regulatory-framework>

World Bank Institute; Public-Private Infrastructure Advisory Facility (2013). Value-

for-Money Analysis--Practices and Challenges : How Governments Choose When to Use PPP to Deliver Public Infrastructure and Services. World Bank, Washington, DC. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/31d2ffcaca-af0a-5481-8d1a-e090d6aa7a34>

World Bank, Asian Development Bank and Inter-American Development Bank (2014). Public-Private Partnerships: Reference Guide 2.0. 2014. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/e5eebb0f-1571-5ac0-a3ef-ae4cab61229d/full>

Iryna P. Petrova,

PhD in Economics, Senior researcher

Institute of Industrial Economics of the NAS of Ukraine,
2 Maria Kapnist Street, Kyiv, 03057, Ukraine

E-mail: msirynapetrova@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0515-5349>

EVOLUTION OF THE CONCEPT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE 1980-2020

The evolution of changes in the concept of public-private partnership is very relevant in today's world. The growth of global problems, such as financial crises, climate change, social imbalances and economic transformations, creates a need for new strategies and concepts of cooperation between different sectors of society. Public-private partnerships are a key mechanism to address these challenges, as they provide mechanisms for cooperation between public and private actors to achieve common goals.

The purpose of the study is to substantiate the evolutionary changes of the concept of public-private partnership.

Using bibliographic analysis and visualization of data from the Web of Science based on VOSviewer, ten research clusters were identified and analyzed, which reflect various topics and their interrelationships, contributing to the systematization of changes in the concept of public-private partnerships. Phases of the evolutionary transformation of the public-private partnership concept: Public-Private Partnership 1.0. Traditional Public-Private Partnership; Public-Private Partnership 2.0. People-first Public-Private Partnership; Public-Private Partnership 3.0. Climate-smart Public-Private Partnership; Public-Private Partnership 4.0. Sustainable public-private partnership for post-war reconstruction.

It was determined that in the use of public-private partnership in industry, a change in the role of this sphere is observed. In the «Traditional Public-Private Partnership» industry has a key role in infrastructure construction, providing materials and advanced technologies for infrastructure projects; «People-first Public-Private Partnership» - ensuring quality medical care and improving the health care system; «Climate-smart public-private partnership» - reducing the impact of climate change on production through investments in environmentally friendly technologies and ensuring sustainability of food supplies; «Sustainable public-private partnership for post-war reconstruction» – post-war reconstruction, providing the necessary materials and resources for the construc-

tion and reconstruction of infrastructure. Also, during the COVID-19 pandemic, industry, particularly pharmaceuticals, is working with government and other sectors to develop new treatments and vaccines. These joint efforts help overcome crises and improve living conditions in affected areas.

It was revealed that the concept of public-private partnership is insufficiently developed in Ukraine. «Traditional public-private partnership», despite 20 years of implementation, did not receive active implementation of infrastructure projects. «People-first Public-Private Partnership» is just beginning its development. It is noted that the «Sustainable public-private partnership for post-war reconstruction» is updated for post-war conditions, as it contributes to attracting international resources for economic and social recovery, but requires a systematic approach and adaptation to the specifics of the Ukrainian situation. The implementation of PPP in Ukraine requires systematic recommendations and consideration of international experience for effective use in the restoration and reconstruction of infrastructure and strategic objects.

Keywords: public-private partnership, industry, concept, evolutionary changes, phases of evolutionary transformation, cluster analysis, Web of Science, Scopus, VOSviewer.

JEL: E22; O19; P13

Формат цитування:

Петрова І. П. (2023). Еволюція концепції публічно-приватного партнерства у 1980-2020-х роках. *Економіка промисловості*. № 4 (104). С. 22-46. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2023.04.022>

Petrova, I. P. (2023). Evolution of the concept of public-private partnership in the 1980-2020. *Econ. promisl.*, 4 (104), pp. 22-46. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2023.04.022>

Надійшла до редакції 14.11.2023 р.